

ERDELYI ÉLET

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Select
mozgó
Arad
legközelebbi
slágere

POROND ARNYAI!

FŐSZEREPEBEN: LIANE, HAID

STINKOVICH

Mindennemü elektro-
technikai munkát készít

Electro Mechanica

Arad, Piața A. Iancu 17.

PROSENSZKY

hölggyfodrász
volt Szent László-u. 2.
(Str. Cloșca)

Villanyondoláló-gép. Tartós
hajhullámok. — Olesó ár.

Lissi Arna is az **Waldheim**

soványító pasztillát szedi naponta. Meg is látszik alakján!
Kérje orvosa véleményét. Kapható: **Gyógyszertárak-
ban és Drogeriákban.** — Dobozonkint: **Lei 115.**

Szaküzlet optikai és finom solingeni acél árukban: beretvák ol-
lók stb. Köszörülde, orthopead készülékek és műlábak készítése.

Tejnor Ferenc és Tsa

optikus és késmüves. Arad, Piața A. Iancu Szabadság-tér 21.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre Cluj - . 600 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fillér
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6. d.

Előfizetési árak egy évre: vá la-
latoknak, nagykereskedőknek és
külföldre 1000 lei, nyugdíjasok-
nak, köztisztviselőknek 300 lei.

Orvosi hírek: hasábonként 50
lei. Gyászjelentések: egész ol-
dal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvet-
lenül a kiadóhivatalhoz küldendőek vagy bármelyik hirdető iroda
utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés-
oldalon 6 lei négyzetem.-ként. Nyilttér rovatban 50 lei, szöveg-
közti részben 32 lei a sordij. Ünnepi számokban a hirdetések és
egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb.

Szerkesztőség: v. Szent László-ucca 2. — Telefon 520.
Kiadóhiv. és nyomda: v. József-fhg-u. Csanádi-pal.

ARAD.

1932 JULIUS 21.

XXI. ÉVF. 21. SZ.

FŐSZERKESZTŐ:

GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbizot-
tak: Bucureşti, Cluj, Timişoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Mit kell várunk Lausanne után?

Művünket befejeztük: mondotta Mac-Donald a lausannei konferencia záróülésén, most kell hozzáfogni a nagy alkotó és építő munkához, amely a világ sorsát jobbá teszi: mondják és érzik a világ népei. Mert a lausannei mű ott végződik, ahol tizenhárom esztendővel ezelőtt meg kellett volna kezdődnie a munkának a világháboru befejezése után. Lausanneban most csak a helyes tárgyalási alap módszerét és lehetőségét jelölték meg nemzetek együttműködése, békés munkája és jobsorsuk biztosítása érdekében. A világháboru után lett volna kötelességük azoknak, akikre akkoron Európa és ezzel együtt az emberiség sorsa bízott, hogy a romok és pusztulások fölött keressék a dolgozó munka útjait, hogy a gyilkos és félelmetes ellentétek után megtalálják az emberiség számára az új célokat és eszméket. A béke útját kellett volna a megértés köveivel járhatóvá tenni a háboru után és ehelyett olyan békeszerződéseket csináltak, melyek alatt háborus szakadékok mélységei tátongtak. Az ellentéteket fokozták és a gyűlölet érzését nemcsak meghagyták, de fel is korbácsolták a lelkekben. A jóvátételek szétdarabolásai jellemezték azt a rendszert, amely így nemcsak nem gyógyította be a háboru sebeit, hanem még fokozta is a szenvedéseket, növelte a nyomorúságot és a kétségbeesés, a bizonytalanság, a reménytelen küzdelem martalékaivá dobta oda az embereket.

Rögtön szépít a világhírű
»Margit«-crem
GEA-KRAYER TIMIŞOARA

El kellett jönnie a felismerésnek, ha hosszú idő után is, el kellett jönnie a józanság korszakának, ha ezért a ki-
józanodásért drága áldozatot is fizetett a világ. Mert

nemcsak azok szenvedtek, pusztultak és nyomorogtak e „béke“ lidércnyomása alatt, akiket a párisi és a versaillesi tárgyalásokon halálra, főlnégyelésre, vagy rabszolgaságra ítéltek, hanem ez a „béke“ bacillushordozója lett minden gazdasági nyomoruságnak, vészes kórnak és pusztító láz állapotnak.

Nagy tandíjat fizetett a világ, amíg ezt mindenütt felismerték és amíg a meggondoltság szelleme lehetett urrá a gyűlölködő megfontolatlanúság fölött. Sajnos, ma már utólag meg lehet állapítani, hogy akik annakidején Párisban tárgyaltak, túlzott egyoldalúsággal és még nagyobb felületességgel nézték a kérdéseket.

Csak ez a könnyelmű és konok demagógiától irányított tájékozatlanság rajzolhatta meg Európa képét olyan szerencsétlenül, mint ahogy az egységes nemzeti államok feldarabolása történt.

Csak az egyoldaluan pártoskodó és fennhéjázó önhittség vélhette, hogy a jóvátételi rendszer számára gazdagodást, vagy erősödést jelent, holott kiderült, hogy mindenkinek drága árat kell érte fizetni. Az a bizonyos igazi diplomácia, amelyet nagyon szerettek lebecsülni, nehéz és fáradtságos munkát végzett esztendőkön keresztül, míg a fölébredt és nyíltszemlű európai közvéleménnyel együtt előkészíthette azt az alapot, amely végül a mostani lausannei megegyezésre vezetett.

Ezért mondjuk, hogy most ott tartunk végre a lausannei jegyzőkönyv aláírása napján, ahol kezdődnie kellett volna a háború után a szenvedő világ meggyógyításának és ahol meg kellett volna teremteni az alapot a nyugodt és békes emberi munka számára. És ezért nem hihetjük, hogy a lausannei jegyzőkönyv befejezése lehetne annak a műnek, amely Európára és a világra vár. Ha a jóvátételi kérdés rendezése azt is eredményezheti, hogy Németország immár a maga terhei tekintetében adottságokkal számolhat és ha az Egyesült Államokkal várható a megállapodás is, amelylyel a nemzetközi háborús adósságokat véglegesen rendezik: mindez még csak a kezdő lépés, nem pedig a befejező ak-

Nyári ujdonságok legolcsóbban

STRASSER

divatruházában szerezhetők be, sz. a Lutheránus templommal.

tus. Ahogy a jóvátételi szellem irányította a versaillesi és a párisi tárgyalásokat, úgy kell majd revízió alá venni mindazt, ami ennek a szellemnek következése volt és aminek áldozata lett a világ békés élete. A lausannei kezdetet még sok más cselekedetnek kell követnie, hogy valóban a békét érhjük meg immár, a nyugalmat és mindenkéffélőtt az igazság korszakát, a mostani ellentétek, félelmetes zürzavarok és szörnyű igazságtalanságok helyén.

Mert ha nincs is jóvátétel, viszont sok mindent kell jóvátenni még Európában és sok mindent kell jóvátenni ezen a világon. Ha a mostani konferencia mellőzte is a politikai kérdéseket és még ragaszkodott a békeszerződések betűjéhez, hinnünk kell, hogy a világ köztudata, egész politikai és gazdasági berendezkedése nem ragaszkodhatik tovább és nem is fog ragaszkodni azok szelleméhez. De ha a lausannei megállapodás egyelőre csak a versaillesi békeszerződés pénzügyi kérdéseire szorított is s ezen a területen kereste, a befejezett tények tudomásulvételének módját, a jóvátételi probléma rendezésén túl el kell következnie mindazon kérdések rendezésének és megoldásának, amelyek azért döntőek a világ sorsára, mert a zürzavaros bizonytalanságban az ellentétek túlzásaival és a gazdasági területeken is érvényesülő harcias szellem tombolásával feldúlták az egész világ gazdasági rendjét, lehetetlen terheket és pénzügyi nehézségeket hárítottak az egyes országokra és előidéztek azt a termelési és fogyasztási kaoszt, amely úgy pusztít és anynyi áldozatot követel, hogy végzetes veszedelmekkel fenyegeti az emberiséget. Mi reméljük, hogy ezeknek a tárgyalásoknak során, amelyek a mostani jegyzőkönyv 4. pontja alapján az ugynevezett „keleti jóvátételi bizottságban“ fognak lefolyni, valamint azon a konferencián, amelyet a világ súlyos gazdasági és pénzügyi kérdéseinek rendezésére tartanak, már a lausannei szellem hatásai tudnak érvényesülni. Bizni kell ebben — s joggal lehet bizakodni — mert ha nem így volna és ha a mostani lausannei jegyzőkönyv „befejezett mű“ maradna, akkor ez nem jelentené a fölszabadulást azokból a béklyókból, melyeknek szórításai között mindannyian kinlódunk, vivódunk és gyötrődünk.

A lausannei konferencia mostani eredménye a jóakarát diadalát jelenti a gyűlölködés fölött — a legutolsó órában. Ezzel a jóakarattal s időt nem ismerő gyorsasággal kell elindulnia a világon annak a becsület, igazságkereső és határozott emberi akaratnak, amely pusztulás helyett az élet lehetőségeit keresi minden nemzet, minden ország és a dolgozó ember számára.

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek

Vojtek gyógyszer-tár

A váradi „biboros Cicero“ emlékezete

Harminc esztendeje halt meg Schlauch Lőrinc nagyváradi biboros püspök — Korának legragyogóbb szónoka volt I. Ferenc József kedves embere

Julius 10-én volt harminc éve, hogy siri álomra hunyta le szemét a régi, dicsőségben, tradícióban és gazdagságban egyaránt híres, ősi váradi egyházmegyének bibor fényében ékes

püspöke, a századvég szellemi életének egyik legmarkánsabb, csaknem irányító egyénisége: Schlauch Lőrinc dr. Tüneményes pályafutása, bármennyire alkalmas is arra, egymaga nem tudta volna megzerezni számára egy ország rajongássá fokozódott tiszteletét; az a piedesztál, amelyre az ő alakja felkerült, nem a forgandónak nevezett vakszerencse pilléreire épült, hanem a tehetség, a lelki és a szellemi nagyság jogos érvényesülésén. Illő dolog, hogy ezen a szomorú évfordulón meghatott lélekkel forduljon az ő hamvait rejtő temesvári kápolna felé a magyarság s különösen helyén való a sajtó megemlékezése

Schlauch Lőrinc 1824. március 27-én született Ujaradon. Atyja jómódu építőmester volt, akinek házában német volt a társalgási nyelv. Középsiskoláit aradon kezdte

s Szegeden fejezte be; innen került a budapesti központi papnevelő növendékei közé, az egyetemi tanulmányok elvégzésére.

1847 április 3-án történt felszentelése után első diszpozíciója Nagyszentmiklóstra szökött, amely a csanádi egyházmegyének egyes nemzetiséglakta, előkelő plebániája volt. 1848 tavaszán egyik reggel éppen sokadozott a nép a paplak előtt s nagyban tárgyalták a szerb és horvát zavargásokról azon melegében érkezett híreket. Látnivaló volt, hogy a lakosság jelentékeny része rokonszenvez a lázadókkal, ez azonban csak még jobban tüzelte Schlauchot, aki felállott egy székre s olyan gyújtó beszédet intézett a nyilván felingerelt tömeghez, hogy az menten kaszárapára akart kapni, hogy a zendülők ellen induljon.

A sikeres felszólalás egyszerre megalapozta Schlauch szónoki hírét, de azt is eredményezte, hogy jóakaratu áthelyezést kapott Oraviczára, azzal az atyai intelemmel, hogy politikával ne foglalkozék. Oraviczáról Pécskára, majd

Temesvárra helyezi egyházi főhatósága; ez utóbbi helyén a kápláni teendők mellett tanár a teológián is.

1851-ben kápláni munkakörét másnak adják át s minden tehetőségét a kispapok oktatására fordíthatja, mint egyházjogtanár. Emellett egyéb irányban is intenzív munkát fejtett ki aminek

velejárója szokatlanul hamar jelentkezett: idegzetileg csaknem teljesen összeroppant s meggroncsolt egészséggel plebániát kért, hogy a csendes falusi élet nyugalmas napjai vissza adják régi munkabírását. Előbb mercy falvi, majd, — egészsége valamelyes javultával, — temesgyarmatai plébános lett s itt következett be életének nagy fordulópontja, amely új irányt szabott egész pályafutásának.

Az autonómia szolgálatában

Az alkotmányos élet helyreálltával, 1867-ben, megindult a katolikus autonómia megalkotására irányuló mozgalom. A legszébb reménységgel néztek az előkészítő munka elé, hiszen az egyházi és világi illetékesek tudtával és akaratával történt minden. Schlauchot egyházmegyéje két ízben is megválasztotta autonómiai követté 1868-ban és 1871-ben s az országos gyűléseken a kitűnő szónok hamarosan feltűnt alapos és mély tudásra valló beszédeivel, amelyek egy világos koponya tiszta okoskodását vetítették a hallgatóság elé. Nem ismeretlen a mai közönség előtt sem az a szomorú eszmei zavar, amely az előkészítőbizottság tagjaira rányomta bélyegét. Nemcsak világiak, de még egyháziak is meglehetősen ferdén gondolkoztak némely dologban s közismert az is, — mosolyogtak is rajta eleget, — hogy sok világi bizottsági tag abban látta a katolikus autonómia megalkotását, hogy az egyházi vagyon egyes birtoktesteit barátságos és atyafiságos alapon, barátságos és atyafiságos árért lehet majd bérbevenni. Ilyen szellemi miliő közepette toronmagasra emelkedett ki Schlauch sugárzó értelmének minden megnyilvánulása s nem csoda, hogy nevét hamarosan szárnyravette a hir és országos elismerést biztosított számára. Haynald ér ek Simor hercegprímás estélyén sietett megismerkedni vele, ahol Schlauchnak alkalma nyílt az egyház akkori vezetőségének papi és világi tagjaival találkozni.

Abban az időben más körülmény is híressé tette nevét: nagy vitája támadt Ghiczy Kálmán képviselővel, aki röpiratban bírálta az autonómiai kongresszus munkálkodását és azt vitatta, hogy a kongresszus munkáját nem a király, hanem az országgyűlés elé kell terjeszteni megerősítés céljából. Schlauch szintén röpirat útján hamarosan megadta rá a „válasz“-t, amelyben verhetetlen érvekkel utasította vissza Ghiczy egész okoskodását. Schlauchnak még ellenfelei is elismerték, hogy a vitában fényes győzelmet aratott. Rövidesen meg is jött érte az egyház részéről az elismerés, 1872-ben csanádi kanonokká nevezte ki a király. Ugyanezen esztendőben Buda-várában ő mondta a Szent István-napi prédikációt, amely — mint mondani szokás — megadta az utolsó lökést ahhoz, hogy püspökké legyen. Az éppen üresedésben állott szatmári püspökséget csakugyan vele töltötték be. 1873 március hó 17-én nevezték ki püspökké és ugyanezen esztendő szeptember 21-én volt a püspökszentelés. Szatmári püspöksége idején erejének teljében az egész magyar életben elismerésre méltó irányító tevékenységet fejtett ki. A püspökség szerény jövedelméből nagy áldozatok árán hatalmas alkotásokat

hozott létre. Művészetnek, tudományos haladásnak és a komoly humanizmusnak mindenkor megértő és bőkezű istápolója volt.

1887-ben váradi püspökké nevezték ki és ez lett koronája egész közéleti tevékenységének. Ott érte 1893-ban a magyar főpap számára elérhető legnagyobb kitüntetés: XIII. Leó bibornokká nevezte ki s ebben a méltóságot, vagyont és tekintélyt jelentett váradi püspöki székben fejtette ki szónoki képességének legnagyobb lendületét és alkotó vágya, tehetsége itt nyert kiteljesülést.

Schlauch, a szónok

Schlauch tagadhatatlanul mint szónok volt a legnagyobb. Beszédei öt kötetben Bunyitay Vince rendezte sajtó alá. Minden beszédéről világosan megállapítható a mély erudíció, a hatalmas felkészültség, a nyelvbeli és kifejezésbeli választékosság és az egész beszéd hangjának kellemes uri előkelősége. Valahányszor szószerkekre vagy dobogóra lépett, maga tárgyának teljes ismeretében kezdte el beszédét s nemcsak a klasszikus kidolgozással hatott, hanem hangjának a született szónokoknál annyiszor megcsodált modulációja is fokozta a hatást. Szándéka nem volt soha akárkit is megbántani, ha azonban az Egyház igazának védelméről volt szó és az Egyházat ért támadásokat kellett visszaverni, kiméletet sem a hangban, sem a mondanivalókat illetően nem ismert. Kortársai csodálták nála azt a széleskörű tudást, amely minden irányban élvezetes szónokká képesítette.

Mind ezek ellenére nem volt csupán a hideg értelem embere, hanem a szív érzelmének is nagy tisztelője és megértője volt. Lelkiületére talán minden beszédnél jellemzőbb fényt vet az a kis apróság, amelyet e sorok írója hallott a nagy főpap egykori, ma már szintén halott udvari papjától.

Előkelő vendégei voltak a biborosnak, a magyar tudományos világ közismert fővárosi nagyságai, akikkel komoly eszmecserébe merülve beszélgetett könyvtárszobájában. Az ablak nyitva volt, amelyen keresztül mosolyogva özönlött be a májusi napfény s a komoly tudósok komoly beszédébe egyszerre csak beleszólt egy külső hang: a püspökkert faágai között gyönyörű énekbe kezdett egy fülemile. A nemvárt muzsika egyszerre elnémítá a vitalkozókat, nagy csendesség támadt, csak a biboros-püspöknek volt szava:

Ne vitalkozzunk ilyen világrengető dologról: többet ér ez a fülemileének a mi minden komolykodó erőlködésünknel.

Politikai téren Schlauchot a meg nem alkuvás jellemezte és egyénisége legfőbb vonásai az őszinte és odaadó hűség a dinasztia iránt, anélkül, hogy magyar nemzeti érzéseit legkevésbé is feladta volna. Nyári pihenőit évről-évre Ischlben töltötte, Ferenc József kedves nyaralóhelyén, gondja volt azonban rá, hogy senki ne vádolhassa meg királyi kegyek keresésével: valahányszor sétára indult és közben megpillantotta a királyt mindannyiszor más utat keresett, úgy, hogy a királynak valósággal izenni kellett érte, hogy látni akarja. Igaz, hogy az gyakorta megtörtént, mert társaságát a király annyira megszokta, hogyha

egy nap nem beszélt vele, már hiányzott neki. Ez azonban a király figyelmét és szeretetét bizonyítja és nem azt, mintha Schlauch szeretett volna a király közelében sütkérezni.

Politikai ellenfeleivel mindannyiszor előkelő hidegséggel bánt, tisztelte mások jóhiszemű véleményét, de ha valaki vele szemben igaztalan támadásra ragadtatta magát, a kemény válaszáds sohasem esett nehezére.

Egy alkalommal az akkori idők nagy látványosságán a „Pokolkörkép” megnyitásánál történt, hogy kifeléjövet találkozott Szilágyi Dezsővel a félelmetes miniszterrel, aki a kép megtekintésére indult. Szilágyi Dezső nem mulasztotta el a nem minden él nélkül való tréfás megjegyzést:

— Ha még az olyan jeles hítvédők is, mint Eminenciád, a pokolba kerülnek, ugyan mi lesz velünk, szegény, egyszerű hívekkel?

A bibornok megadta a választ:

— Az ilyenek, mint én ki is jönnek a pokolból, de Excellenciád alighanem örökre ott marad.

Főpásztori tevékenysége

Slauch egyénisége legélesebben mégis mint főpásztor magaslik ki Püspöksége ideje a váradi egyházmegye szellemi és lelki fellendülését eredményezi. Jótékony kezének áldását ma is hirdeti az egyházmegye nem egy temploma, iskolája és papilakja. Akármiről is volt szó, hozzá kérő szóval mindenki bizalommal fordult, a segítség útját-módját mindig megtalálta. Ez a magyarázata annak, hogy 1897 május 2-án tartott aranymiséjén soha nem látott fényes ünnepek közepette és megható bensőséggel ünnepelte őt az egész ország. A püspöki kar tiz tagja sietett hogy részt vegyen az aranymisén és XIII. Leó pápától és az apostoli királytól kezdve, az összes egyházi és világi méltóságok egyaránt kivették részüket az ünneplésből.

Népszerűsége tetőfokán állott ekkor, pedig igazán el lehetett róla mondani, hogy a népszerűséget soha nem kereste. Soha nem volt barátja azoknak, akik abban az időben valaki számára a népszerűséget biztosítani tudták: a liberális újságíróknak. Ezek nem egyszer támadták az ő személyét még akkor is, amikor különben liberális recepteken már nem egyszer szerepelt elgondolások megvalósítása érdekében emelt szót.

1902 július 10-én bekövetkezett halála az egész magyar

Csak az árák olcsók — minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

DIVATÁRUHÁZA

Arad, Str. Bratianu (Weitzer János-uca) 2.
Mélyen lezállított árákon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. A hölgy és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

katolicizmust gyászba borította. Temetésén megindult lélekkel találkozott össze a régi Magyarország minden előkelősége. Halála után egy ma is élő egyháznagy, Radnay Farkas c. érsek ragyogó emlékbeszédet tartott a nagy biborosról, amelyben minden szempontból megvilágítva állította hallgatósága elé Schlauch biboros alakját. Ebben a beszédében mondja Schlauchról a következőket, amely szavaknál alkalmasabbakat jelen visszaemlékezésünk záradékául mi sem találhatnánk:

— Egy nagyobb francia munkának töredéke, második része jutott véletlenül birtokomba. A szent Collégium biborostagjait sorolja fel s az egyes biborosok adatain felül bizalmas feljegyzéseket tartalmaz az illetőnek tulajdonságai, életviszonyai, politikai és egyházi magatartása felől. A megboldogult biborosról ellesett információ többek közt azt mondja:

— Un grand seigneur. Le cardinal de Schlauch ira au ciel, mais il ira en carosse (Schlauch biboros nagy ur, aki égbe fog jutni, de még oda is négyesfogaton megy)

Szentéletű pap volt, kiváló főpásztor, aki rendelkezett a legnagyobb püspöki erénnyel: tudott imponálni papjainak. Egy ezred év magyar püspöki galériájának is kimagasló egyénisége volt, akinek alakja talán nem ér fel egy Czibak Imre, vagy egy Szelepcsényi György nagyságáig, de birtokában volt mindama tulajdonságoknak, amelyekkel kora szellemi életében vezetni, élen haladni lehetett. Vele egy különlegesen szép és rendkívüli egyéniség szállt sirba, akinek alakja viharos harminc esztendő ködében ~~Bátisünnepi~~ érzésre hangolja az embert.

Kovács Sándor.

— **Egy elkésett levél.** Következő sorok közlésére kérettünk fel: Azzal kapcsolatosan, hogy a zsidóság is önálló listával jelent meg a választási küzdelemben, súlyos támadó hang csattant el a magyar ujságbetűn keresztül. A megpecsételés, a felháborodás, az uszítás, az ellenségként kezelés tónusa festi ezt az elfogult hangot. Nem, akarnék hosszadalmas lenni, de éppen kisebbségi sorsban lévők kellene elsősorban megértsék azt, hogy megpróbáltatásokon és szenvedéseken keresztül egy népet csak az összetartó egység menthet át. A zsidó lélekben évezredek üldöztetés termelte ki az eredményes küzdésnek e kivánalmát, amelynek fegyelmességét iskolapéldának használhatja minden élni akaró nemzet. Ne legyünk igazságtalanok és tragédiásan komoly jelenségeket ne kezeljünk kortes kézzel. Ha az a szegény zsidó a mai állapotok között sokszor életének veszedelmében egy lista körül csoportosul, inkább minősítsük ezt az ösztönös védekezés törvényszerűségének, mint nyílt ellenségeskedést kezdő jelenségnek. Bizzuk a harciaskodást Cuzára, a vasgárdistákra és egyebekre, mi pedig éljünk továbbra is abban a békességben, amelyben csak küzdő, szenvedő emberek élhetnek.

Egy zsidó polgár.

A leszerelésről nyilatkozik az Ismeretlen Katona

Riportpályázat

A nagy lármával beharangozott leszerelési konferencia eddig a legkisebb eredményt sem produkálta. Az államférfiak évek óta tanácskoznak és vitatkoznak, de egyetlen lépéssel sem jutottak közelebb a célhoz. A probléma ne-

héz: mi jobb, évente sokszáz milliót kifizetni hadiszerekre és rettegésben élni, vagy pedig egy nagy összefogással ezeket az összegeket a gazdasági élet szanálására fordítani? Egy gyermek is válaszolhatna rá, a diplomaták azonban nem képesek erre, mert a háttérben dúsgazdag hadiszergyárosok keze operál, akik az ellentétek kiélezésére, a szakadékok kimélyítésére törekednek. Természetes! hiszen az ő hasznukról van szó! Inkább legyen háboru,

hadd folyjon a vér, de a nyereség ne lehessen kevesebb!

A háboru óta új szokás kapott lábra államférfiak külföldi látogatásai alkalmával. Francia ötlet volt, rávall a gall észjárásra. Az idegen városba érkező külföldi államférfiak vagy más látogatók első útja mindig az Ismeretlen Katona sírjához vezet, amit ünnepélyesen megkoszorúznak. Ezt a szokást kellene átvinni a genfi leszerelési konferenciára is és a diplomaták helyett az Ismeretlen Katonákat kellene leültetni a zöld asztalhoz. Ezek hamarosan létrehoznák az általános leszerelést és nem lenne többé háboru a civilizált világban. Az Erdélyi Elet munkatársa meginterjúvolta az Ismeretlen Katonákat és az alanti válaszokat kapta tőlük.

I. Ismeretlen Katona, civilben ügyvéd:

Neveltségesebbnek tartom az egész problémát. Épp olyan neveltségesebbnek, mintha az igazságszolgáltatásban újra meg akarnánk honosítani az istenítéleteket és a párbajt. Aki ügyesebb, erősebb, vagy szerencsésebb, az nyerné meg a pert, nem pedig aki-
nek igaza van. Ha az egyes emberektől elvették az önbiráskodás jogát, el kell venni az államoktól is és a vitás kérdéseket nem háboruval, hanem Nemzetközi Birósággal kell elintézni. Ehhez pedig semmi szükség sincsen fegyverekre, hadigépekre és szerekre.

Bundák, szörmék szakszerű nyári gondozását olcsón vállalja

Engelhardt Ferenc szücs

Arad, Str. Eminescu Nr. 1. — Bunda átalakításokat a legújabb modellek után JUTÁNYOS áron vállal. :-:-

II. Ismeretlen Katona, civilben kereskedő:

Nagyon helyesnek találok az Egyesült Államok álláspontját, hogy addig nem enged az adósságokból egy dollárt sem az európai államoknak, amíg ezek le nem szerelnek. Az ő pénzen ne fegyverkezzenek!

Én is így tennék, ha egy adósom egyezséget kérne régi tartozására, de közben pazarló életmódot folytatna. Akinek van pénze fegyverre és hadseregre, legyen pénze adóssága kifizetésére is!

III. Ismeretlen Katona, civilben tisztviselő:

Az állig való felfegyverkezetség nem biztosíthat nyugalmat sem a győzők, sem a legyőzöttek számára. A közvélemény a lefegyverezés mellett van, azonban a lefegyverezésnek általánosnak és egyidejűnek kell lennie. A nemzetek az egész világon lemondottak a háborúról, mint a politika eszközeről. A lefegyverezést a költségvetésen keresztül kell ellenőrizni. Akkor nem fordulhat elő, hogy egy ország ugyanannyit költjön hadseregére, mint az összes többi közintézményekre összesen. Akkor megkapnánk rendszeren a fizetésünket és nyugodt életörömmel dolgozhatnánk a nyugdíj, a boldog öregkor tudatában.

IV. Ismeretlen Katona, civilben gazda:

Én még olyan állatot nem láttam, amelyik koplal és nyomorog, csakhogy saját fajtát minél hathatósabban tudja kiirtani. Ilyen állat csak egy van: az ember. Mennyivel könnyebben, mennyivel kevesebb adót kellene fizetnünk, ha az országok leszerelnének! Dehát mire való az a sok fényes diplomata, minek fizetik őket, ha még ezt sem tudják elintézni? Én minden béresemet kidobom, ha nem végzi el rendszeren a dolgát! Így kell csinálni a diplomata urakkal is, de minden országban, akkor hamarosan meglesz a leszerelés és a fiainknak már nem kell két évet feláldozni legszebb ifjúságukból és nem kell rettegniük az anyáknak, hogy gyermekeiket ágyú-tölteléknek nevelik.

Országszerte elismert kellemes szórakozóhely az aradi

Városi kávéház

Leszállított árak. Elsőrendű kiszolgálás.
Elkülönített játékterem. Szeparált bridge-szalón. Esténként parkettánc. Aradváros közön-ségének évtizedek óta megszokott találkozóhelye

V. Ismeretlen Katona, egy munkás:

Én már leszereltem. Három évig voltam a harctéren és megfogadtam magamban, hogy többet nem megyek. Ha mégis kényszerítenének és fegyvert adnának a kezembe, akkor azok ellen forditanám, akik hasznot húznak a népek uszításából, akik nyereséget vágnak zsebre a véres háborúk folyamán. Azt hiszem, hamar vége lenne a harcnak!

Ime, így beszélnek az Ismeretlen Katonák, hüen adtuk vissza nyilatkozatukat, nem vettünk el belőle és nem tettünk hozzá semmit. Még sokan szóltak hozzá a kérdéshez hasonló és még elkeseredettebb hangnemben. Mindegyik a leszerelés mellett van és a

Hatodik, Tizedik, Századik és Százezredik Ismeretlen Katona hatalmas kórusban zengenek fel a genfi konferencia felé, ahol megint ugylátszik elfelejtették a célt a részletek zürzavarában:

— Soha többé háborút!

(y.)

Nr. 21.614—1932.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința celor interesați, că Primăria Municipiului Arad, **în ziua de 4 August 1932, ora 11 a. m.** va ține în biroului Serviciului economic, Camera Nr. 59. licitațiune publică cu oferte închise și sigilate, pentru furnizarea cantității de 30 (treizeci) vagoane à 10.000 kgr. lemne de foc esență fag. cal. II.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu Art. 88—110. din legea pentru contabilității publice, regulamentul O. C. L. și normele de licitație în vigoare.

Ofertanții cari vor lua parte la licitațiune vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 50% din valoarea ofertei, în numărar. sau hârtii garantate de Stat, iar oferta se va face numai în conformitate cu caetul de sarcini, care poate fi văzut în camera Nr. 59 a primăriei în fiecare zi de lucru între orele 11—1.

Arad, la 12 Iulie 1932.

Primăria Municipiului Arad.

ÜZLETÜNKET

a végeladás tartamára

Piața Avram Iancu 21.

(Szabadság-ter) szinhazzal szembe

h e l y e z t ü k á t.

„MERCANTIL“ szőnyeg- és divatáruház

Bepörölte a Színházi Életet a fürdő- orvos, akit kiszerveztettek egy folytatásos regényben

Azt írták róla, hogy „nem sajnálja idejét a vetkőző
paciensnőktől“

**Van-e összefüggés a „levágás“ és a fel nem adott
hirdetés közt? kérdezi a sértett**

Az Erdélyi Élet budapesti tudósítójától.

A Színházi Élet című hetilappal kapcsolatban már sok-
szor kellett egészen fantasztikus és az egyszerű polgár eszével
alig megérthető dolgokról írni, ezek közt a különös esetek
közt nem utolsó helyet foglalnak el azok a
különböző komplikált becsületsértési, rágal-
mazási, anyagi és erkölcsi kártérítési pörök,
amelyeket a lap ellen indítottak. Az urileánytól
kezdve, akit ott hagyott a vőlegénye, mert a
fényképe jogtalanul megjelent a Színházi Élet-
ben, mint Miss-jelölt képe, egész a művész-
nőig, akit csupán megtámadtak, mert nem
akarta magát a lap részére kombinéban lefotografáltatni.
Ilyen és ehhez hasonló pörök foglalkoztatták már a bíróság-
okat. Most egy újabb virágszállal szaporodott a Színházi
Élet viselt dolgainak csokra. Egy újabb feljelentéssel, amelyet
most egyszerre becsületsértés, rágalmazás, hitelrontás, erkölcsi
és anyagi kártérítés miatt indított meg a hetilap ellen, ez
alkalommal nem Miss-jelölt és nem művésznő, hanem —
egy köztisztviselőben álló előkelő orvosdoktor.

A Színházi Élet július 3—9 keltezéssel ellátott 28. szá-
mának 102. oldalán egy kis folytatólagos regény kezdődik.

**A regény címe „Vadevezős“ és írója:
Török Rezső.**

Az első fejezet alcíme: 1. S . . . doktor receptje. (Meg-
jegyezzük, hogy a színházi lap teljes nevet ír).

Ebben a fejezetben azzal kezdődik a regényke cselek-
ménye, hogy a Székér Annuska nevű huszonegy éves ipar-
művésznő nagy szerelmi bánatba esett, mert egy Zoltán nevű
fiatalember elhagyta. Zoltán ur azért határozta el magát
erre a lépésre, mert Annuska „pontosan ki tudta mérceckélni
a szerelmi határokat“. A nagy bánat következtében Annuska

FONTOS TUDNIVALÓ!

Magán- és közokiratait

MITRA I.

SÁNDOR

az aradi kir. törvényszék hites fordító és tolmácsánál for-
dittassa román nyelvre. Kész fordításokat áttelesít! Iroda:
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 5. (az udvarban) Arad-Csanádi Bank-palota.

egyre sápadtabb, haloványabb lett, úgy, hogy ez végül fel-
tűnt a család háziorvosának, S. doktornak is, aki Annuska ma-
máját reuma ellen gyógykezelte. S. doktor ugyanis

a regény szerint reumaspecialista.

Innen kezdve, amikor a doktor észreveszi Annuska sápadt-
ságát és megvizsgálja, szószerint idézzük a regényéből:

Most nem mosolygott a doktor bácsi. Összehuzott szemöldökkel
mustrálta Annát, hümmögve fogta pulzusát, azután kis ijedtséggel a
hangjában mondta:

- Nem köhög?
- Nem én.
- Tíz kilót fogyott, mióta nem láttam. Sokat cigarettázik?
- Negyven mirjamot.
- Egy héten?
- Egy nap
- Bravó. Vesse le a bluzát.

S... doktorról azt mesélte a környék, hogy szem- vagy fülfá-
jásnál is ez az első szava: Vesse le a bluzát.

Magától értetődően csak fiatal és csinos hölgyek vizsgálatánál.
De komolyabb orvostudorok véleménye szerint igenis az a lelkiismer-
etes gyógyász, aki nem sajnálja idejét a vetkőződő páciens-től és meg-
ragad minden alkalmat, hogy megkopogtassa sinylődő embertársait.“

Ezután következik a vizsgálat leírása s azután S. doktor
orvosi tanácsa, amellyel nem rendelt semmi gyógyszert An-
nának, hanem azt ajánlja, menjen ki a Szunyog-szigetre,
béreljen egy csónakot, lakjon sátorban és rövidesen semmi
baja sem lesz.

Annuska kicsit kételkedik a recept jóságában és — most
ismét szó szerint idézzük a regényt — megkérdi;

„— Biztos?

— Garantálom. Mindent lehet odakint, csak gyötrődni nem. Ott
udvarlóban sincs hiány. Nyüzsögnek az Apollók, meg az Adonisok. Fel
a fejfel Anca! Ki a szabadba! Én mondom, az öreg doktor bácsi, aki
csak azon kesergek, hogy miért nem volt a mi fiatalkorunkban vadevezés!

Naponta háromszor kabin, csónak- és vadevezés???

Furcsa recept!“

Eddig tart a Színházi Élet Vadevezős című regényének
az első folytatása, amelyet bizonyára nem olvastak volna
el a főkapitányságon, ha szépen vörös ceruzával bekarikázva
nem tették volna oda ma délelőtt Bozzay Gyula dr. rendőr-
tanácsos íróasztalára. De a regény mellé odatettek egy fel-
jelentést is és így most már nemcsak a rendőrségnek, hanem
rövidesen a bíróságnak is foglalkozni kell ezzel az irodalmi
értéket egyáltalában nem reprezentáló írásművel.

A följelentést

TÖMEGMUNKA NEM PRECIZ!

ÉPITTESSEN RÁDIÓT, CSILLÁRT

M A T U Z-nál.

Volt Petőfi-uca 10 szám.

S. doktor, egy balatonvidéki fürdőorvos, ismert reuma- és röntgenspeciálista tette.

Elpanaszolja, hogy a regényben szereplő „öreg S.“ doktorról mindenki öreá ismer. „Minden ismerőse — írja a följelentésben — fölháborodottan értesült személyének a Szinházi Életben történt ilyen kigunyolása miatt.“

Ezért becsületsértés és rágalmazás címén kéri az eljárást megindítani a regény írója ellen s egyszersmind

hitelrontási, erkölcsi és anyagi kártérítési pert indít a lap ellen.

A följelentés utolsó passzusában még egy érdekes dolgot közöl S. dr. a rendőrséggel. Kérte, állapítsa meg a rendőrség, hogy kinek az utasítására vették az ő nevét, még pedig ilyen módon, a „Vadevezős“ című regénybe. A regény megjelenése előtt hetekkel ugyanis — mondja az orvos — felkereste őt a Szinházi Élet egy kiküldöttje. Ez a kiküldött felszólította, hogy azt a hirdetést, amelyet S. dr. a balatonvidéki fürdő röntgenlaboratóriumáról az elmúlt esztendőben feladott a lap részére, erre az évre is ujtassa meg. Persze a kérést megtagadta, a hirdetésre nem fizetett elő és a Szinházi Élet kiküldöttje eredmény nélkül távozott tőle. Pár héttel később indult meg azután a Szinházi Életben a „Vadevezős“.

A rendkívül érdekes feljelentés ügyében a rendőrség

azonnal megindította az eljárást

és a Szinházi Élet regényének következő „folytatása“ most már a bíróságon fog lejártszódni.

— Mit tehetnek azok a buzgó önjelöltek, akik a választáson kibuktak?

Az ifju Kohn egyik reggel azzal ment el hazulról, hogy az osztályvizsga eredményédt élben tizenkét óraker fogják az iskolában kihirdetni. A család érthető izgalommal, sőt balsejtelmektől gyötörtén várta a deket, hogy megtudja az eredményt, de elmúlt a dél, egy óra, két óra és még mindig semmi hir. Végre félnégyker hazajön a Kohn-fiu, a sarokba vágja a könyveit és ragyogó ábrázattal így szól:

— A földolog, hogy az ember egészséges.

♦♦♦♦♦

— A kisebb ellenzéki pártok elégtételt követelnek a kormánytól a választáson tapasztalt erőszakoskodásokért. Van-e erre valami mód?

Egy newyorki napilap szerkesztőségébe beállit egy izgatott pasas és így szól:

— Nevem James Green, háztulajdonos vagyok a 897-ik streeten. Önök a lapjuk tegnapi számában azt irták rólam, hogy meghaltam. Azonnali elégtételt kérek.

— Kérem, Mister Brown, tegye be Mister Greent a születések rovatába, ingyen.

Minden elcsendesedett a „fekete-szesz“ fronton

A fekete szesz ügyek egyik óriási kigyója ismét kimult: az aradi törvényszék felmentő ítélete újra lezárt egy fejezetet ezekből a kinos és kellemetlen eseményekből, melyek közel két éve átokként ülik meg a kereskedőtársadalom lelkét. *Egy-egy névtelen feljelentésre, egy-egy kevésbé alapos besugásra valóságos hajszá indult meg: mindenki gyanússá lett, aki él és szenzációs letartóztatások sora, megbélyegzések és anyagi bukások pecsételték meg azok sorát, akik ezekbe a dolgokba belekeveredtek.* Az igazságszolgáltatás döntött, egy pillanatig sem szabad másként, mint megnyugvással venni ítéletét, ámde ami előtte történt s aminek súlyos emberlelket tönkretevő hatása volt: az igen képezheti kritika tárgyát.

Vegyük a dolgokat tárgyilagosan: az állam jövedelmi szempontból elviselhetetlenül magas szeszadókat állapít meg. A kereskedő, kinek üzletkörében éppen a szeszre van szüksége, igyekszik azt minél előnyösebben beszerezni. Jönnek ajánlatok, szabályszerű kincstári kísérőiratok s a kereskedő beszerzi a szükségletét. Elmulik egy pár hónap s akkor jön a kálváriajárás, kiderült, hogy az adóbárcája körül bajok voltak, a kereskedő ellen kiterjesztik a vizsgálatot, kihallgatások, letartóztatások, bűnügyi zárlatok, milliós bírságok következnek ezután. A kereskedő már ezek folyamán elveszti nevét, hitelét becsületét s mire sikerül magát tisztázni: már nincs mit megvédeni, *erkölcsileg és anyagilag tönkrement ember.*

Ilyen legendák játszottak le egész Erdélyben, nálunk Aradon is és most, amikor — remélhetőleg — az ügyek már lezárultak, meg kell állapítani, hogy ezek a monstreperek senkinek sem voltak hasznára. A kincstár nem gazdagodott, ellenkezőleg a sok vizsgálat, nyomozás igen tekintélyes összegeket emésztett fel, a gyanúsított felek tönkrementek, elszegényedtek, megszüntek adóalanyok lenni: itt van azután a kincstár tényleges kára is. Egy egész sereg aradi kereskedő bukott el a „fekete-szesz“ fronton, teljesen elvesztve a talajt, ma erkölcsi elégtétel birtokában ugyan, egy megrontott, tönkrement élet terhével, ma igazán az éhhalál előtt áll. S kiad nekik és családjainak kenyeret, megélhetést. *ki vállalja a felelősséget mindazért, ami történt?* Senki és megint senki, pedighát magasabb erkölcsi szempontból mégis csak kellene valakinek felelni mindazért, ami történt.

Most, amikor a dolgoknak végére jutottunk, sajnos, kérdés előtt állunk: mi lesz ezekkel a meghurcolt, tönkrement existenciákkal? Nagy és súlyos problema ez, melynek megoldását azonban aligha lehet várni a mai komor, vérlázítóan önző és mindenkin keresztültípró társadalmi felfogás közepette.

Hangszóró az erkélyen

Itt van a nyár, itt van újra és ez alkalomból megjelent újra ő is.

Ő, a Hangszóró, a szemközti erkélyen.

Kitették, mint egy holttestet az udvarra, azzal a különbséggel, hogy míg egy holttest többnyire elég csendesen viselkedik; addig Ő, a Hangszóró, ott áll egy nádfonatu kerti asztalon és szórja a hangot, azoknak, akik kegyetlen szívvel kitették őt, mint egy magatehetetlen csecsemőt szoktak kitenni sötét lelkű szülők a lencház kapujába, avagy utcaszegletre viharos éjszakán.

És az ember csak eltöpreng, hogy vajjon miért tették ezt vele?

Eleinte azt hittem, hogy talán egy kicsit lesülni tették a napra, hogy jó, egészséges, pirospozsgás színt kapjon ahelyett a betegesen szürkés kék árnyalat helyett, amellyel eredetileg rendelkezett. De aztán rájöttem, hogy ez nem valószínű. A Hangszóró ugyanis a napon még jobban elszintelenedett, de ők ennek ellenére se vitték be.

Azután arra gondoltam, hogy emberbaráti célok vezetnek őket. Gondolják magukban: ha már a rádió mikrofónja előtt szereplő énekes, szín-, vagy zeneművész egy fülledt, függönyös leadókamrábanal kénytelen tölteni ezt a gyönyörű nyarat, amíg a hangja világgá repül a hangszórókon át, hát akkor legalább a hangja tartózkodhassék ez idő alatt a szabad levegőn, de aztán észrevettem, hogy nemcsak élő művészek produkcióját levegőztetik meg az erkélyen, hanem azonban onnan, szólaltatják meg a nagy Enrico Caruso multszázadbeli olasz népdalainak gramofonközvetítéseit is, annak ellenére, hogy Caruso is, meg a mult századbeli dal költője is régen sirjaikban pihennének, ha hagyná őket a szemközti ház erkélyhangszórójának következetes és állhatatos recsegése.

És onnan dallik olykor Galli-Curci asszonyság is, aki ugyan az élők sorában van, de nem hinném, hogy az ő hangjának csengésén a levegő bármily kedves lengedezése is lendíteni tudna már valamit.

Am azért a Hangszóró csak kinn van az erkélyen és szórja, csak szórja a hangot.

És amilyen sötét titok fedi azt, hogy minek, ép annyira rejtelmes az is, hogy kinek?

Megnyilt a

„Revü“ uriszabóság

ARAD, Deák Ferenc-u. 15. kapu alatt.

A megszűnt **Sámson Jakab-cég** szabásának, **Csont Sándor** vezetésével készülnek a legújabb szabású ruhák. Pontos és szolid kiszolgálás! Elsőrangú munka! Olcsó ár!

Mert ne hidd, ó arra tévedő Vándor, hogy netalán azok, akik kitették Őt az erkélyre, azért tették ki, hogy en-nenmaguk is Köré ülve levegőzni szintén az erkélyen tar-tózkodjanak.

Nem. Ők benn ülnek a szobában, a hüvösön, míg a Hangszóró kinn áll a napon. És ennél fogva rendkívül han-gosan szórja a hangot, hogy be, a szoba hüvösébe is válto-zatlan csengéssel nyomulhasson.

És mi történik vajjon akkor, ha azok, akik a hang szó-rására birták Őt, kiülnének a erkélyre? Akkor Ő valószínű-leg ugyanarra az időre bevonulna a szobába, hogy a harsó-gása onnan nyomulhasson, győzedelmes erővel, kifelé.

Mert ő nem azért született Hangszórónak, hogy ne szórja a hangot.

És lehet az is talán, hogy az Ő zsarnoki önkénye az oka az egésznek. Ő nem akar másképp hangot szórni, csak recsegve és hangosan, mint amiképen egy vérbéli zupásór-mester is egyforma tüdőkapacitással vezénnyel egy hadilétszá-mu századot épp úgy mint egy békelétszámu, három ember-ből álló rajt.

És az ő házanépe azért nem tartózkodik soha az Ő kö-zelében olyankor, amikor szórja a hangot, mert nem akar-nak megsiketülni időnek előtte.

De lehet az is, hogy egyébként egész szelid és szordi-nós hangon lehellene az ürbe zenei titkokat, ha nem hagyták volna egyedül. Lehet, hogy talán csak félelmében ordít, mint magárahagyott gyermek a sötét éjszakában.

Ámbár világos nappal is ugyanolyan erősen ordít.

Reggel megnyomnak rajta egy gombot és akkor éjjel tizenkettőig lankadatlanul ordít.

Ordítja, hogy a Schubert által megzenésített Tavarzi Felhők az égen mit tudnak régen, ordítja, hogy a Duna Pas-sautól Linzig mennyit emelkedett, hogy sporthírszolgálatunk jelentése szerint Darányi újabb országos rikordot Remezelt és ordítja a Városi Talajolvasztó Egyesület Énekkarának előadásában, hogy Csendesen, csak csendesen.

És néha, melán és egyhangu álmódzással fütyül.

Felületes szemlélő azt hinné talán, hogy ez vagy a Léggöri zavarok, vagy az időjelzés megnyilvánulása.

De én azt hiszem, hogy nem.

A Hangszóró ilyenkor — nézetem szerint — minden különösebb kényszerítő ok nélkül a saját belső jókedvében, meggyőződésből fütyül.

Fütyül a csendre deletra, amelyet már többször kiadtak ugyan, de bevenni nem vette be azt senki, soha.

n—n

Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán

A hármás sziget titka

vagy: a kabin-nők elrablása
avagy: Coeur-dame kalandos kimenője

Az Erdélyi Élet eredeti káNIKULÁS riportregénye

(Az első fejezetemben elcsattan az első strandpofon, amely a káNIKULA hivatalos kezdetét jelenti. Regényünk eszerint elűt a sablontól, mert már a kezdetén elcsattan.)

Aki véletlenül elvetődik a Maros tulsó partjára, a strand tájékára, ritka látvány tárul eléje. A nap gyilkosan perzselő nyi-

lakat bocsát le égi magasságából, a hűs bokrokkal borított partok között méltóságosan hömpölyög a Maros, a langyos, bizonytalan színű víz csábítóan hívogat. Mégis, alig lubickol benne néhány ember, aki tényleg a víz kedvéért keresi fel ezt a helyet. Mindenki a parti homokban heverész, az árnyékot csak imitt-amott nyújtó bokrok között. Ez az a bizonyos napfűrdő, amelyről a rossz-

májuak megállapították, hogy egyeseknek ez az utolsó kísérletük arra vonatkozólag, hogy megállapítsák magukról, vajjon lesül-e még a bőr a ... hátukról.

Káro Bubi, a klubbok, tennispályák, estélyek és a korzó közismert figurája seregszemlét tartott a strandon. Szemei utolérhetetlen szakértelemmel végigsiklottak a formás és kevésté formás női idomokon, gunyosan körülnézett az agyonkorrigált hölgyismerősökön, a napcsókolt vállakon és hátakon. Hiába kutatott, azonban nem találta meg, akit keresett. Ösztönösen megérezte, hogy nincs keresni valója a közelben. Ehhez a megállapításához különös érzék kell, belső sugallat, mely tulajdonságok isteni adományként születtek barátunkban, aki, — ez minden vitán felül áll — elsőrendű szakértője a női nem természetrajzá-
nak. Regényünk hőse Coeur-damet kereste, a társaságok körülrajongott, szépséges bridzs-királynőjét, aki iránt magkülönböztetett szerelmet táplált a perzselő naptól amugy is hevesen dobogó szívében. Idegesen, izgatottan sétált összevissza a husrengetegben. Már-már feladott minden reményt, hogy aznap viszonzláthatja önagyságát, amikor egy távoli bokor alól ismerős alsóvégtagokat látott előkandikálni. A strand legszebb, legformásabb lábszárait.

Ez ő... suttogta magában Káro Bubi egy pillanat alatt végigludbörzött a háta a repeső izgalomtól. Észrevétlenül lekuporodott az előkacérkodó lábak mellé, melyek mint isteni remekművek pompáztak a ragyogó napsütésben. Gyengéden végigzongorázta a parányi lábfejet, majd feljebb a karcsu lábszarat... tovább... tovább... kezei bársonyosan siklottak fel a párnás, acélosan kisportoít combokon...

— Ne... ne... az istenért Jani, meglátják... vigyázzon...

Káro Bubiban elhült a vér. Nyomban tisztában volt azzal, hogy ez a szelid találkozás nem neki szólt, hanem szerencsés

vetélytársának, dr. Fény János nőorvosnak, az ismert specialistának. Sértett hiúsága arcába kergette a vért. Talpra ugrott és indignálódva csak ennyit mondott!

— Téves kapcsolat, asszonyom... Ugy látszik, Jani egy kissé elkésett...

Coeur-dame nem árulta el meglepetését, ellenben úgy támadt Káro Bubira, mint egy sziszegő vipera

— Szemtelen fráter, pimasz strandbetyár!... kiáltotta fennhangon és apró tenyerével akkora választ nyomott hősünk képére, hogy a csattanás percekig visszhangzott a világosi hegyek felől.

Mit széptsük a dolgot? Coeur-dame alapos munkát végzett, — jól irányzott telitalálatot, szabályszerű nyaklevest adott hivataln lovagjának. Ez volt az első idej „Volltreffer“ a strandon. Az első botrány. Az első igazi, hamisítatlan, kiadós pletykatéma. Ezekután pedig nem lehetett senki előtt sem kétséges, hogy beköszöntött a kánikulás strandszezon. Ami eddig történt a strandon, az nem számít, ez az a bizonyos időszak, mely általában viharelőtti csendnek van elkönyvelve a strandnaplóban. Most, hogy elcsattant az első pofon, mindenki tudja, hogy ezzel hivatalosan megkezdődött a szezon, mint ahogy március 21-én a nyár. Várva várt szezon, mely zárt és nyílt titkokat, nyilvános és családi botrányokat rejteget kifürkészhetetlen méhében.

Egy-két perc és izgatottan vitatkozó csoportok vették körül a méltatlankodó, kipirult kisasszonyt, aki úgy állt ott feszülő trikójában, égő arcával, mint a nyárig megbántott női erény. Káro Bubi egy ideig lovagiasan tűrte az offenzívát. Mondanunk sem kell, hogy roppant kellemetlenül érezte magát az embergyűrűben annál is inkább, mert felülkerekedett józlése némaságra kényszerítette, jöllehet tüzes nyilakként égették a feléje röpke gonyos megjegyzések. Egy ideig még állta önagsága válogatott szidalmait, de amikor látta, hogy ez a művészi idegjáték szünni nem akar, sarkon fordult, belevetette magát a vízbe, átszórt a tulsó partra, ahol eltűnt az egyik klubházban.

Magától értetődik — állapította meg Káro Bubi — hogy ezt a gyalázatot csak vérrel lehet lemosni, — ez a súlyos sértés vért kíván.

Két klubtársa előtt röviden vázolta a tényállást és megbizta őket, hogy szerezzenek neki megfelelő elégtételt.

Az első strandpofon tehát lovagias utra terelődött.

A két megbizott felkereste Coeur-dame férjét, aki éppen táblát irt fel és utolsó helyre került a körömben. Elképzélhető, hogy ilyen csapás után milyen ábrázattal fogadta a lovagias ügyben utazó ifjakat.

— Mit akarnak tőlem az urak?... pattogta. Hát nem elég, hogy feleségem felpofozta a barátjukat, verekedjem meg én is vele? Nem. Teljesen megbizom nöm munkájában. Hagyjanak engem békében! Vérekszem én eleget az adóhivatallal, a bankigazgatókkal, a hitelezőkkel. Ha megbizójuk minden áron verekedni akar, forduljon barátunkhoz, dr. Fényes Jánoshoz, akiben teljesen megbizom. Amit tőle kap, vegye úgy, mintha tőlem kapta volna.

(Folytatjuk)

Az Erdélyi Élet

mozipostája

Mussolini, Napoleon című drámájával beizlelt az írói örömökbe, A színpad után most a filmet is meg akarja hódítani. Nagy scenáriumot ír Julius Cézárról. Munkatársa akárcsak a Napoleon drámánál, Giovacchino Forzano. A film iránt olyan példátlan nagy az érdeklődés, hogy ha lehetne, már előre váltanának jegyet a premierre.

A mesterséges hang. A filmszalagon a felvett hang képe hullámvonal alakjában látható. Mélység, magasság, hangszín tekintetében minden hangnak más-más hullámvonal felel meg. Ujabbán eredményes kísérletezéseket végeznek, hogy ezeket a hullámvonalakat hang nélkül idézzék elő a filmszalagon. Az eljárás a következő: Bizonyos hangok hullámvonalait megrajzolják, filmszalagra veszik, aztán a leadógépen megszólaltatják. Rajzolják tehát a hangképeket s a hangok tulajdonképpen nem hangzanak el a felvételnél. Többen foglalkoznak a mesterséges hang előidézésének kísérletezésével. Legodábban azonban

SIEGFRIED
ARNO
CAMILLA
HORN

(Filmcentrala Timișoara)

Rudolf Pfenninger, az Emelka filmgyár munkatársa, aki már négy egyfelvonásost készített ilyen mesterséges hanggal. A különleges érdekességű filmek nemsokára közönség elé kerülnek.

A svéd trónörökös fia, Wickward herceg leszerződött az egyik német filmgyárba rendezőnek. A rendezők — vi-

szonzásul —, miután vagyont gyűjtöttek, öregségükre valószínűleg olyan életet élnek majd, mint a — hercegek.

A Selters-víz és Halmay Tibor. Így és nem úgy, hogy „Halmay Tibor és a Selters-víz“. Mindig az öregebbet, a nagyobbat, az előkelőbbet, esetleg az erősebbet írják ugyanis előbbre. A következő esetben pedig, amely Halmayról szól, a Selters-víz volt az erősebb. Pedig... tudott dolog, hogy Halmay aktiv huszártiszt volt. A „vörös ördögök“ egyik legkitűnőbb lovasa, aki egy kis szesztől bizonyára soha nem ijedt meg. Kitűnő lovastehetsége mellett híres, pompás táncos és Halmay forró báli éjszakák ünnepelt gavallérja bizonyára nem ital nélkül virrasztott a pesti szép lányok, szép asszonyok között. De az idő rohan, emberek, dolgok változnak és italok — erősödnek. Még a Selters-víz is. A mostanában készülő Lilian Harvey-film felvételeinél történt a kö-

vetkező eset. Halmay Tibor, öt világrész filmközönségének egyik legkedveltebb táncos komikusa, nagy hősszerelmes szerepet kapott. Persze, olyan hősszerelmes szerepet kapott, amelyben sok a tánc. Oly simán mentek a felvételek, mint karikacsapás. Egy jellemtel azonban baj volt. Nevezetesen azzal, ahol Lilian Harvey és Halmay egy szálloda előcsarnokában flörtölnek. A jelenet legkényesebb pontja az volt, amikor Halmay, szíve hölgye előtt erős italt iszik. Olyan erőset, hogy eláll a lélegzete. Hogy ez a lélegzet elállás minél élethűbb legyen, Halmay személyesen gondoskodott itálról,

EIN STEINREICHER MANN

Ein Universal-Tobis-Gemeinschaftsfilm

Regie: Stefan Székely

(Filmcentrala Timișoara)

megvevén a kapható legerősebb wodka-t. Sajátkezüleg vitte

FOTO STUDIO

André Székely

MEGNYILT

Arad, Bul. Regina Maria No. 22
(volt Weisz műterem).

el a stúdióba és töltötte a jelenethez szervirozott üvegbe. Aztán elkezdődtek a próbák. A flörtölés pompásan ment, az ivás azonban nem tetszett a rendezőnek, Thielének. A második próbánál sem. Erre — mert mindennél, még a filmfelvételeknél is többet ér a cselekedet, mint a szó — Thiele maga játszotta el a szerepet, hogy megmutassa Halmaynak, hogyan gondolta a jelenetet. Amikor töltött magának az üvegből és szája elé emelte a poharat, az erős wodka szagtól megdöbbenve, kilendült szerepéből és felkiáltott: „Tulajdonképpen mit iszol te itt? Vitriolt?!“ Halmay, mint aki a leg-helyesebben járt el, azt válaszolta: „Wodkát“. Thiele letette a poharat. Szörnyülködött. „Te szerencsétlen! Hisz három pohár után már nem forog a nyelved, olyan részeg leszel. Hogyan akarod végigjátszani a szerepedet, pláne két verzióban! Azonnal el ezzel a vad itallal!“ Így aztán a következő próba már Selters-vizzel zajlott le. Halmaynak ugyancsak erőlködni kellett, hogy erősnek játssa meg a szeszt. De akármennyire igyekezett is, nem volt jó az alakítás. Ilyen és hasonló esetekben mi történik a stúdiókban? Az, hogy a rendező sug valamit a segédrendezőnek. Az pedig eltűnik. Mikor visszajön, diszkrétén vág egyet a szemével a rendező felé, olyanfélén, hogy: „rendben van“. A rendező erre elkiáltja a filmvilági varázsigt: „Los!“ A következő pillanatban megkezdődik a komoly felvétel. Lilian Harvey és Halmay ugy flörtöltek, hogy már jobban nem is tehették. Aztán Halmay ivásra készülődött. Felemelte az üveget, öntött a Selters-vizből és ivott. Egy hajtásra az egészét, úgy ahogy elkéseredett szerelmeshez illik. A következő pillanatban azután elkékül, köhögött, fuldokolt, levegő után kapkodott. Így talán még Thiele sem remélte a játékot. Egyszerűen bámulatos volt. A film komponistája Jean Gilbert, aki szintén je-

Ne dobja el használt autógummit, mert megfelelő ráfizetés mellett

Szortírozott raktár!
Friss áru!

Közvetlen
beszerzési forrás!

**világhírű autógummirá cserélem be.
HIRSCHMANN KÁROLY ARAD,**

Strada Gheorghe Lazar No. 17

len volt a felvételnél, elragadtatva mondta: „Most látni meg, micsoda nagyszerű színész a Halmay! Micsoda különbség van próba és felvétel között!“ De mikor a fuldokló köhögés csak nem akart abbamaradni, csodálata aggodalomná változott. „Na, de ennek fele sem tréfa, mi történt?“ Halmay válaszára várhatott még egy ideig. Thiele magyarázkodott helyette: „Bizonyára nem izlik neki a fekete bors, amit a Selters-vizbe tettünk“. — De ami a fő: Halmay józan maradt.

*

Hans Albers régi főnöke. Az Ufa gyors karriert futott férfi-sztárja, a daliás Albers, hamburgi és nagyon szereti szülővárosát. Ha csak teheti, elrobog Hamburgba és pompás autóján beszaladgálja a várost. Egy ilyen uton meglátta a gyalogjárón baktató régi főnökét, akinek boltjában valamikor kereskedősegéd volt. Albers megállította a kocsit, kiszállt és odasietett régi gazdájához, hogy üdvözlje. A főnök azonban ridegen fogadta; kelletlenül fogott vele kezét és ez volt válasza a szíves köszönésre: Na... hát színész lett?... Igen?... Na... hát csak igyekezzék“. Azzal, mint aki dolgát jól végezte, tovább ment. Hogy Albersből milyen válasz robbant ki erre a fogadtatásra, az nem bírja meg a nyomdafestéket

*

John Gilbert negyedszer nősül. Ifju és legujabb felesége Miss Bruce, a Hollywoodban nemrég feltűnt filmszínésznő. Elődei a sorrend szerint: *Olivia Burwell*, *Leatrice Joy* és *Ina Claire*. A négy feleség színben, sulyban, temperamentumban a lehető legkülönbözőbb, bizonyosságául a híres Gilbert meg nem állapodott izlésének.

— **A nyári szezon legértékesebb programja a Bajor-esték látogatása.** Erdély minden nagyobb városában tomboló siker fogadta Európa legnagyobb színésznőjét Bajor Gizit és a briliáns tehetségű Cs. Aczél Ilonát. Az utóbbi évtizedben aligha kínálkozott alkalom Aradon a színház igazgatósága által behirdetett kulturesemény végiszemlézésére. 20-án a „Porcellán“ és 21-én az Azra vendégszerepeiben mutatkozik be Arad közönségének a két vendég. A színházi pénztárnál óriási az érdeklődés. Aki részese akar lenni ennek a kultureseménynek, ne gondolkozzon sokáig, hanem váltsa meg jegyét. Kilencven lejtől tizenöt lejig felejtethetlen élményt szerez magának.

Az

„ERDÉLYI ÉLET“

Aradon minden ujságáros bódében kapható. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban vagy az akvizitőrök útján.

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Submarinul

A Promethéé francia tengeralattjáró borzalmas katasztrófa ismét aktuálissá tette ezt a filmet, mely a tengeralattjárók örök veszedelmét viszi vászonra. Nincs nagyobb borzalom, mint egy tengeralattjáró elsüllyedése, még a hajókatasztrófánál is kinosabb, izgalmasabb egy tengeralattjáró szeencsétlensége, amikor valamilyen műszaki hiba miatt nem tud többé felszínre emelkedni és legénysége kénytelen várni a rettentő halált, a levegő elfogytát, a biztos megfulladást, mely lassan közeledik feléjük. Rettenetes jelenetek játszódnak le. Az emberek közel vannak már a megőrüléshez, amikor a parncsnok tudtukra adja a szomorú valót: hogy mindnyájan elvesztek! Elhatározták, hogy férfiasan fognak meghalni, öngyilkosok lesznek, hogy véget vessenek szörnyű kinjaiknak . . .

Ezek a jelenetek elevenednek meg előttünk ezen a filmen, melynél élethűbb tengerészjátékot keveset láttunk. Két derék tengerész viszi a főszerepet benne, egyik nagyszerű buvár is, a másik a tengeralattjáró személyzetéhez tartozik. Jack és Bob jóbarátok, már voltak együtt a veszedelem percekben és ez megacélozta barátságukat. Jack utja külön vezet és egy szép napon megnősül San Diegoban, ahol néhány hónapig boldogan él. Amidőn újra tengerre száll, fiatal és szép feleségét egyedül hagyja otthon. Ekkor jelenik meg Bob a láthatáron, aki megismerkedik a szalmaözveggyel, anélkül, hogy tudna barátja hásasságáról és, hogy éppen az ő feleségével került össze. A többi magától pereg tovább. A férj hazajön és jóbarátból ellenség válik.

Ezután következik egy nagyszabású tengeri hadgyakorlat és a tengeralattjáró összeütközése egy hadihajóval. Bob 400 lányira kerül a tenger felszine alá bajtársaival együtt és nincsen, aki segítsen rajtuk, mert Jack vonakodik leszállni áruló barátjának megmentésére . . .

A száraz tartalom maga is izgalommal van teli, men-nél inkább az élő cselekmény, amit olyan kitűnő színészek személyesítenek meg, mint Jack Holt és Dorothy Revier. A tengeri felvételek és süllyedés megrendezése mintaszereű és pontos tanulmány alapján készült az amerikai tengeri flotta közreműködésével.

Durchlaucht amüsiert sich

Mária hercegkisasszony zárdába nevelkedett a legnagyobb egyszerűségben és vajmi keveset tud a nagyvilág divatjáról és fényéről, amikor eljegyzik Mihály herceggel. A természetes józan eszet azonban nem tagadta meg tőle a sors és egy kis női ravaszságért sem megy szomszédba. Egy

divatszalonban meghallja a szomszéd fülkében öltözködő Fifi nevű kabaréművész nő parancsát, hogy számláját Mihály nagyhercegnek prezentálják. Amikor leendő vőlegénye nevét hallja, elhatározza, hogy megismerkedik azzal a személlyel, aki ilyen nyilvánosan kompromittálja magát a herceggel. Lakásába megy és csodálkozik a raffinált kényelmen, amely ezt a félvilági nőt körülveszi, amiről neki eddig fogalma sem volt. Arra kéri Fifit, adjon neki tanácsot, hogyan viselkedjen, hogy szerelmesét magába bolondítsa . . .

Jobb operettötlet nem kell ennél az Arthur Guttman, a szerző elég gyakorlott arra, hogy ennek a szituációnak báját kihasználja. A rideg főuri udvart ügyesen állítja szembe a jókedvű félvilággal és páratlan humorral élezi ki azokat a helyeket, amikor ez a két világ találkozik. Fülbemászó zene és hangulatos melódiák serege teszik teljessé a hatást, mely főleg a komikumban kulminál.

Mihály herceg (Georg Alexander) éppen Fifit (Trude Berliner) látogatja meg, amikor ott találja leendő menyasszonyát, akit még nem ismer. Fifi, mint hugát, Mimit mutatja be a bájos leányt (Lien Deyers) akit a herceg egy mulatságra visz magával. A jó hangulatot csak az zavarja meg, hogy megérkezik a nagyherceg (Hans Junkermann) aki komolyan akar beszélni a fiával. Másnál lesz az udvari bál, amikor Mihály herceg eljegyzi Mária hercegnőt . . .

Már délelőtt komollyá válik a helyzet, amikor Mária nem fogadja leendő vőlegényét, természetesen csak azért, mert nem akarja magát leleplezni. A herceg bosszút forral és az esti bálra meghívja Mimit is, hallatlan botrányt akar rogtönözni . . .

Az operett itt már bohózati fordulatot vesz, a kacagtató jelentek fordulatát nem lehet leírni, ezt látni kell. Bál, hangulat, szerelem és meglepetés váltják fel egymást gyors változatosságban, hogy végül előálljon a kedves „happy end”. Ófensége férje óta nem irtak ilyen üde filmjátékot, melynek rendezése és megjátszása sem hagy semmi kívánnivalót maga után.

A porond árnyékában

A cirkusz izgalmas, fojtott levegőjű a színes világában játszódik le a cselekmény. A közönség mindig szívesen nézte meg a cirkuszi millióben lejátszódó filmeket és különösen szívesen nézi meg majd ezt a műsorát, mert ennek a cirkuszfilmnek Liane Haid játssza a vezető főszerepét, míg partnerei Oskar Marion, Walter Rilla, Trude Berliner, Hermann Picha stb. legjobb német színészek.

A hangosfilmek óta nem igen készítettek még cirkusz-filmeket, mert technikailag nem lehetett a hangfelvételt megoldani. A porond árnyékában az első tökéletes hangos cirkuszfilm és nagy érdeklődésére tarthat számot.

Nagy csoportosulás. A Busch-cirkusz régi műsorának utolsó előadása.

A kulisszák mögött együtt vannak a régi és az új mű-

sor artistái, míg az igazgatói irodában Oszkár Haupt, a híres állatszelistó összevesz az igazgatónövel, mert Haupt, aki az igazgatónó barátja, kifogásolja, hogy Artonis szerző-dését meghosszabbították, akire féltékeny. Az igazgatónó azonban nem enged beleszólást másnak a műsor összeállításához és Haupt haraggal távozik.

Az előadás folyik: a műsoron szererpel a híres Rallays-együttes is és osztatlan sikert aratnak. Az egyik Rallays, Kitty, száma után hirtelen rosszul lesz, elájul, mire orvost hívnak, akitől a másik Rallays, aki egyben fivére Kittynek, megtudja, hogy huga másállapotban van.

Izgalmas jelenet után Kitty bevallja bátyjának, ki a tettes. Artonisról van szó, akivel együtt dolgozott Párisban.

Kitty fivére bosszút esküszik, ugyszintén Morini is, aki szerelmes Kittybe. Az alkalom, a bosszu végrehajtására nem is késik.

A műsorváltozás első napján az Artonis kvintett mutatványát adja elő a cirkusz legmagasabb részén, míg ezalatt lent Haupt 12 idomitott oroszlánját produkálja védőháló nélkül. A legveszedelmesebb résznél hirtelen kialszanak a cirkusz villamoslámpái és a sötétben Artonis lezuhan a vadállatok közé. Haupt azonnal vészjeleket ad és revolverrel leteríti az egyik megvadult állatot, amely rátámadt a lezuhant Artonisra.

Nagynehezen sikerül az állatokat eltávolítani, a lezuhant artistát elszállítják. Értesítik a rendőrséget, amely megjelenik és megkezd a kihallgatásokat, mindenkit gyanuba vesznek. Morinit, Kitty szerelmesét le akarják tartóztatni. Kitty fivére, látva, hogy jövődóbeli sógora veszélyben van, előlép és mindent magára vesz. Beismeri, hogy ő volt a tettes és önfeláldozásával a két szerelmes boldogulásának nincsen akadály.

Az áruló

Edgar Wallace egy regényéből készült az Áruló című film, noha London bűnöző világából meríti tárgyát, mégis százszázalékos német beszédű és német szereplőkkel játszott. A film pazar bőkezűséggel mutatja be a rendőrök és bűnözők titokzatos világát, a kettő közötti harcot, mely itt a maga ádáz kérlelhetetlenségében bontakozik ki egy igen bonyolult és érdekfeszítő történés keretében.

Kánikulában a legüditőbb hatásu	
20	21
Porcellán	és
Bajor Gizi	és
Aczél Ilona	A Z R A
vendéjátéka.	

Alvilági démonok, közjük csempészett rendőrségi emberek, ujságírók, hamis játékosok, életükkel játszó merész vabankosok, a nagy bűnösök szokatlan és csak messzi hírből ismert típusai adnak ebben a filmben egymásnak találkozókat, örült forgatagban sodródó emberek, akik rejtélyesen sűrőnek és misztikus távlatokat mutatnak. Szenvedélyes szerelmek szövődnek e titokzatos világban, melyben feszült érdeklődéssel várja a néző a cselekmények perdülését.

Ismertebb művészeink közül Szőke Szakáll produkál nagyszerű alakítást egy fényűző játékkaszinó bűnös légkörében, mint ennek tulajdonosa és spiritusz rektora, megfelelő humorral fűszerezve ezuttal is játékát. A film tetszett a közönségnek, Wallace sajátosan feszült és izgatott atmoszférájú regénye a filmben is adta azt, amit a regényben meg szoktunk kapni tőle.

Transatlantik

Hét nap egy óceánjáró fedélzetén: erről szól a legújabb nagy amerikai, de német nyelvű beszélő film. Hét nap az uszó óriáson eddig tart az ut New-Yorkból az európai kikötőbe és ez a hét nap tele van kalandokkal, intrikákkal és izgalmakkal. Páratlanul érdekfeszítő és változatos ez a hét napi élet, amely az óceán hullámai által határolva, mindennap új izgalmat és szenzációt hoz.

A női főszerepeket Myrna Loy, a „zöld szirénszemekkel rendelkező szépség” és a szőke Greta Nissen játsszák, akit legutóbb a „Minden nemzetek asszonya” címszerepében ünnepelt a filmvilág. A férfi főszerepben Edmund Lowet látjuk, aki szintén ismeretes minden mozilátogató előtt a „Vetélytársak” és sok más világhírű filmből. A másik férfi főszerep Jean Hersholté, a kitűnő jellemszínészé, akit nem kisebb filmóriásokkal, mint Ramon Novarróval és Norma Shearerrel együtt csodáltunk meg a „Hercegdíák” egyik legfontosabb szerepében. A többi szereplő közül a legnagyobb név John Halliday, egyike a legnevesebb newyorki színészeknek.

A rendezésben William K. Howard ennél a filmnél valószínűleg új technikát teremtett. A scenáriumot Guy Bolton és Lynn Starling, a „Rio Rita” és számtalan más világsiker szerzői írták.

Az újszerű ötletekben gazdag film frenetikus sikert ért el mindenütt.

Szőrmebundák

nyári árban

NEULANDER E.

szücsnél

Fischer Eliz-palota.

Hölgyeim és uraim,

— heti hireinket közöljük

— A hálátlanság szobrához modellt állhatna az a testvérpár, amelyik ellen a Bloch H. cég tulajdonosnője, Bloch Janka bűnügyi feljelentést tett a rendőrségen. A testvérek, akik távoli hozzátartozói Bloch Jankának, éveken keresztül álltak a cég szolgálatában, mely idő alatt a legteljesebb bizalmat élvezték. Szegény sorsu szülőknek gyermekei a testvérek s ezért igyekezett róluk a legjobban gondoskodni nénjük, akinél végül havi tizezer lei fizetést kaptak. A feljelentés előadja, hogy éveken keresztül dézsmálták az áruaktárt, ezáltal százezer leit jóval megha-

ladó kárt okoztak az üzletnek. Legutóbb önállósították magukat, — valószínű azonban, hogy ők jobban a körműkre fognak nézni az alkalmazottaknak, mint ahogy azt tanulóhelyükön tapasztalták. A rendőrség folytatja ugyan a nyomozást, bár eddig szokatlanul nagy jóindulatot tanusított ebben az ügyben. Természetesen az orgazdákra is sor kerül, akik rövidesen remélhetőleg szintén hurokra kerülnek.

— Más. Lapunk szerkesztőségéhez állandóan érkeznek a panaszos és elismerőlevelek azóta, amióta felvettük a harcot az aradi villanygyárral. Legközelebb megkezdjük a levelek nyilvánosságához azokat, hogy ezzel is igazoljuk, mennyire elhatalmasodott a közönség elkeseredése a vállalattal szemben. Többek között a tegnapi póstával egy olyan levelet kaptunk, melynek egy részletét érdemesnek tartjuk soronkívül százankint leközölni: — Tessék elhinni szerkesztő ur, hogy Mateescu vezérigazgató ur és Butoiescu mérnök ur nem a legrosszabb emberek, hisz nem is állnak direkt összeköttetésben a közönséggel. Ellenben a Jovița ur a gonosz szellem, aki azonban sohasem vállalja semmiért a

Megkezdődtek az olcsó napok a

GOLDHAUSBAN

Selymek,

delaineek,

kartonok,

ingzefirek,

vásznak óriási választékban. TEMESVÁR:

Dóm-tér 7. - ARAD: Bul. Reg. Ferdinand 11.

felelősséget, hanem bármikor előfordul valami kellemetlenség, rögtön magára huzza Mateescu ur takaróját. A vezérigazgató urra hárit minden ódiomot és ezáltal igyekszik önmagát ártatlannak feltüntetni, mialatt Mateescu és Butoiescu urak nem tudják elképzelni, hogy miként növekszik állandóan ellenségeik száma, Mindenben — természetesen, csak kellemetlen dolgokban — Jovița ur feletteseit okolja, a közönség előtt, ellenben odabent hétrétgörnyedve megjátsza az alázatos kulit... — Egyelőre ennyit ebből a levélből, melyet csak az igazság kedvéért ismertettünk. Hogy mennyi igaz belőle, nem áll módunkban megállapítani, — de ha csak valamennyire is fedi a valóságot, ne habozzon sokáig Mateescu vezérigazgató ur és rendezzen odakint nagytakarítást, amíg még — mint látjuk a fenti levélből — megmaradt még néhány hive a városban.

— *Más.* Lapzárta után kaptuk a „Háztulajdonos“ jellegű levelet Bogdán Gyulakéményseprőmesterről írott cikünkre vonatkozólag. Érdelemleges választ most már csak jövő számunkban adhatunk. Türelem.

— *Más.* A budapesti Színházi Élet szerkesztésében mélyreható változások történnek a közeljövőben. A lap anyagi válságba került s ezért Incze Sándor szerkesztő tárgyalásokat volt kénytelen kezdeni az Atheneummal. A Színházi Élet nyomását, kiadását és terjesztését január elsején már ez a vállalat veszi át. A lapot husz évvel ezelőtt alapította Incze. A súlyos gazdasági viszonyok következtében forgótökéje kifogyott s most fájo szívvel tőkeerős támaszt kellett keresnie. A lap szerkesztője Stella Adorján lesz, azonban, mint főszerkesztő, továbbra is Incze Sándor jegyzi a Színházi Életet. Ezek az okok akadályozták az elmúlt héten a lap rendes megjelenését.

— *Más.* A modern iparosok elengedhetetlenül kénytelenek szakmájukban haladni a korrall és figyelemmel lenni a technika fejlődésére. Példának említjük ezen a helyen Prosenszky aradi hölgyfodrászt, aki a volt Szent László ucca 2 szám alatti szalonjában most szerelt fel egy legujabb típusu, 16 fűtőtestes, villanyos, állandó-hajhullámkészüléket, mely néhány perc alatt hónapokra rögzített hajhullámokat produkál. Ezt az eljárást nem befolyásolja a víz, mert mosás után a haj visszanyeri eredeti hullámaít. Prosenszky mester haladt azonban abban az irányban is a korrall, hogy árait a mai viszonyokhoz szabta. Nála egy ilyen hajművészeti kiszolgálás a feleannyiba kerül most, mint amennyibe mindenütt került ezelőtt. Ettől függetlenül, Prosenszky mester érdemes, becsült tagja az aradi fodrásztársadalomnak.

Hölgyeim és uraim, heti hireink közlését befejeztük.

Speaker.

— **Jég!** Előfizetés, rendelés legelőnyösebb Reusz műjéggyárban Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon 141.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközölnetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben.

A R A D, Színházépület.

Vidéki urinőknek

legkényelmesebb ha ruhájukat

K R E B S

festő és vegytisztítóhoz viszik, közel a villamoshoz és a vidéki autóállomással szemben van.

Arad, volt Boros Béni-tér 5!. Fiók : v. Deák Ferenc-uca.

≡ A „REGGEL” ≡

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótáborának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

ha valaki előfizetni akar

ha valakinek címváltozása van,

ha nem kapja a lapot,

ha a kézbesítő körül panasz van :

forduljon rögtön a „Reggel” kiadóhivatalához Arad, Str. M. Nicoara 1.

Andrei Suciu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

≡ könyvkötő ≡

A R A D, Minorita-palota.

Fűző, keztyű, sérvkötő legelőnyösebb bevásárlási helye
väd. lui

L. Steinhübel

speeiális szaküzletében. Arad, Str. Alexandri No. 1. (volt Salacz-uca).

Muzsaynál

színházzal szemben

Nyári öltönyök és felöltők

Trench-coat

Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény! Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel. Mercur iparos bevásárlási könyvre 6 havi hitel.

Mindennemü

fűszer- és csemegeárúk
legjobb minőségben, legolcsóbban

ÉLES

fűszer- és csemegeüzletében

MINDEN HÁZNÁL
LEGYEN

HA NINCS.-AKKOR VEGYEN!

Kiadja az „Erdélyi Élet” Lapkiadó Vállalat.

Tip. Lorrrov, Arad.